

Η ευτελής χρήση της ψυχανάλυσης

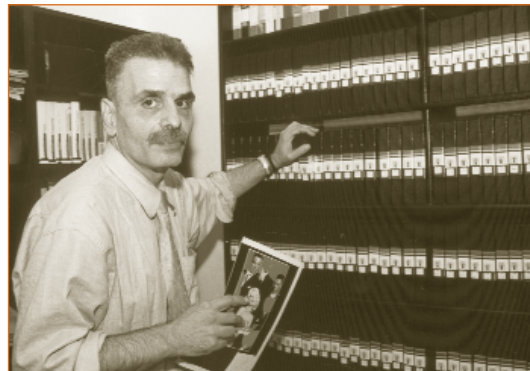
του **Αλέξη Ν. Δερμετζόγλου**
Κριτικού κινηματογράφου
Ιατρού Μικροβιολόγου
alex_derm@freemail.gr

Εδώ και καιρό οι σινεφίλ απασχολήθηκαν με τα ηθικά διλήμματα που έθεσε η ισπανική ταινία του Αλεχάντρο Αμεναμπάρ «**Η θάλασσα μέσα μου**». Βασισμένη σε πραγματικά περιστατικά, ασχολείται με το θέμα (το είδαμε προ ετών και από τα τηλεοπτικά δελτία ειδήσεων) της ευθανασίας. Η περίπτωση ενός παραπληγικού, που μόνο λίγο το κεφάλι μπορούσε να κινήσει, ήταν στο κέντρο της ιστορίας. Το βασικό θέμα η ευθανασία, επιλογή του ήρωα, που ζήτησε συμπαράσταση από τους αγαπημένους φίλους του, την οποία και έλαβε τελικά και έτσι έφυγε από τη ζωή.

Υπάρχει σφοδρή αντίδραση της εκκλησίας. Το θέμα αφορά και στον ιατρικό κόσμο. Συζητείται η περίπτωση του Φρόνιτ που, πάσχοντας από καρκίνο που του προκαλούσε οδυνηρούς πόνους, ζήτησε από τον γιατρό του να του δώσει την ευθανασία και εκείνος τον άκουσε.

Η περίπτωση της ευθανασίας απασχολεί τον κόσμο ολόένα και περισσότερο τα τελευταία χρόνια. Η άνοδος του μέσου όρου ζωής μοιραία προίκισε τον άνθρωπο και με αυξημένα προβλήματα υγείας όχι μόνον αμιγών νόσων αλλά και επιπλοκές ... γηρατειών. Η Ιατρική στέκεται με προσοχή, αξιοπρέπεια και λεπτότητα απέναντι στην ευθανασία. Το σύνολο σχεδόν των γιατρών πιστεύει πως λίγες είναι οι πραγματικά χαμένες περιπτώσεις ασθενών. Οι περισσότερες «παλεύονται» και κάποιες φορές σε ανιάτες καταστάσεις η ψυχολογική στήριξη επιτρέπει στον πάσχοντα να ανεχθεί την αβάσταχτη βαρύτητα του ... είναι.

Βεβαίως, για όλους υπάρχει ο κοινός παράγοντας της αξιοπρέπειας. Δεν αφορά μόνο στους γιατρούς και στη θεσμική εκπροσώπηση της πολιτείας και της θρησκείας αλλά και ιδίως στους



ασθενείς, το είναι και το υπαρξιακό τους.

Ο Αλεχάντρο Αμεναμπάρ, λοιπόν, στο φιλμ «**Η θάλασσα μέσα μου**» καταθέτει την άποψή του για την ανάγκη πάνω απ' όλα διατήρησης της αξιοπρέπειας σε σχέση με τη ζωή και το κορμί μας.

Κατά τα άλλα, η κατάσταση είναι αμφίροπη και αμφίσημη. Και κάποιοι γιατροί συναινούν στην ευθανασία σε πολύ τραγικές και οδυνηρές καταστάσεις και η πολιτεία δείχνει πως μπορεί να θεσπίσει συγκεκριμένα νομοθετήματα. Το θέμα είναι τελικά του πώς μπορούμε να ερμηνεύσουμε τη λειτουργία της αξιοπρέπειας. Δεν είναι θέμα σοφιστείας αλλά περίπτωση φιλοσοφική με προβληματισμό βαθύτατα θεολογικό.

Ο Αμεναμπάρ στο φιλμ «**Η θάλασσα μέσα μου**» παίρνει σαφώς θέση για την ευθανασία. Την επιλέγει και την προκρίνει. Υπάρχει πάντως σ' όλα αυτά ένα μεγάλο πρόβλημα, το οποίο είμαι υποχρεωμένος να θίξω. Ο νεαρός Ισπανός σκηνοθέτης βαρυφορτώνει την ταινία του με συγκίνηση. Μας στέλνει προς το μελόδραμα και μάλιστα το υπερβολικό, σε σημείο δημαγωγίας.

Εκμαιεύει και εκβιάζει τη συγκίνηση των θεατών. Γιατί άραγε; Γιατί τέτοιο πάθος; Γιατί υποχωρεί η κινηματογραφική αισθητική; Απορίας άξιον. Προσωπικά, προβληματίστηκα βαθύτατα.

ΕΜΜΟΝΗ ΝΟΣΟΦΟΒΙΑ

Προβληματισμός και αναφορά σε ιατρικά θέματα και στην πολύκροτη ταινία «**Ιπτάμενος Κροίσος**» του Μάρτιν Σκορσέζε με τον Λεονάρντο Ντι Κάπριο να παίζει τον ρόλο του ιδιόρρυθμου Αμερικανού Χάουαρντ Χιουζ. Εκείνο που μας ενδιαφέρει στη συγκεκριμένη ταινία είναι η ιδιόρρυθμία του βασικού ήρωα, που στο τέλος, εξαιτίας των ψυχικών αποκλίσεών του, αποκλείεται μόνος στο σπίτι του. Έπασχε από νοσοφοβία, μικροβιοφοβία, αγοραφοβία, κλασικά συμπτώματα και καταστάσεις ενός βαθύτατα νευρωτικού χαρακτήρα. Ο Σκορσέζε επιχειρεί να μας προσφέρει μια ψυχαναλυτική ματιά. Αναδρομή, λοιπόν, στο παρελθόν η σχέση με τη μητέρα, η επιδημία χολέρας και ο φόβος. Οι εικόνες της νεύρωσής του είναι λειτουργικές, αλλά γενικά η ιατρική «κάλυψη» είναι ανεπαρκής, λίγο απλή.

Η ΑΠΛΟΪΚΗ ΜΑΤΙΑ

Αν, εν πάση περιπτώσει, ο Σκορσέζε είναι απλός, τι να πει κανείς για τον συμπατριώτη και συνάδελφό του Τέιλορ Χόκφορντ που η ταινία του «**Ray**» έπαιξε και αυτή στα Όσκαρ (όπως ο «**Ιπτάμενος Κροίσος**»); Ο Χόκφορντ είναι απλοϊκός, λαϊκίστικος και καλλιτέχνης ευκολίας. Στην προσπάθεια, λοιπόν, να εξηγήσει τις ιδιορρυθμίες και την υποσεξουαλικότητα του γνωστού μαύρου τραγουδιστή και συνθέτη Ρέι Τσαρλς, καταφεύγει στην επιφυλλιδογραφική ψυχανάλυση της δεκάρας. Έχουμε αναφορά στη σχέση με τη μητέρα του, την αμέλεια για τον χαμό του αδελφού του και άλλα παρόμοια. Αυτού του είδους η διαχείριση τελικά δεν οδηγεί πουθενά, κουράζει και δεν εξηγεί τίποτα. Παράλληλα, δεν μαθαίνουμε τα όσα έπρεπε να αναλύσει ο σκηνοθέτης. Απολάυσουμε τα έξοχα τραγούδια («**Georgia on my mind**», «**I can't stop loving you**», «**Hit the road Jack**» κ.λπ.), αλλά αυτό θα μπορούσε να γίνει και από CD. Τι χρειαζόμαστε 2½ ώρες σινεμά και τόσο ευτελή αξιοποίηση της ψυχανάλυσης;

